

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

Osnovna in višja raven

GRŠČINA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 16. junij 2014

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1**OR in VR****Slovnica, kultura, civilizacija in književnost****Splošna navodila**

Kandidat mora v Izpitni poli 1 pokazati, da praktično obvlada osnovne slovnične zakonitosti grškega jezika: da pozna sistem in njegovo delovanje na vseh jezikovnih ravneh (glasoslovni, oblikoslovni, skladijski in besedni). Prav tako mora pokazati, da je sposoben razumevati pravilna in smiselna sporočila (v obliki stavkov) glede na jezikovna pravila grškega jezika in običajno pomensko rabo v klasični grščini. Posebne naloge so namenjene preverjanju znanja iz književnih in kulturno-civilizacijskih vsebin, s katerimi se je kandidat seznanil pri pouku in domačem branju.

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
1	1	♦ οὗτος	Za vsako napačno rešitev se odbije 1 točka; če je napak v eni besedi več, se lahko za eno besedo odbije največ 1 točka.
	1	♦ μέγας	
	1	♦ ὑμεῖς	
	1	♦ αὐτός	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
2	2	♦ N. sg. ž. sp. akt. part. fut. glagola γράφω	Za vsako napačno rešitev se odbijeta 2 točki.
	2	♦ 2. os. mn. imper. aor. glagola λύω	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
3	2	♦ ἐποίησε/ἐποίησεν	Za vsako napačno rešitev se odbijeta 2 točki.
	2	♦ λάβης	
	2	♦ πράξεται	
Skupaj	6		

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
4	1	♦ Ο διδάσκαλος λέγει τοὺς μαθητὰς εὖ μανθάνειν. (ACI)	Za vsako napačno določitev se odbije 1 točka.
	3	♦ Ὁ διδάσκαλος λέγει, ὅτι οἱ μαθηταὶ εὖ μανθάνουσιν.	
Skupaj	4		

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
5	5	♦ Οἱ ἄγροὶ κατεκλύζοντο τοῖς ποταμοῖς.	Če je izbrana napačna skladijska zveza, se odbijejo 3 točke; za točkovanje oblikoslovnih in pravopisnih napak glejte splošna navodila; če je napak v enem stavku več, se za ustrezni stavek odbije največ 5 točk.
	5	♦ Ὅτε οἱ βάρβαροι ἔφευγον πρὸς τὸν ποταμὸν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκησαν.	
Skupaj	10		

Naloga	Točke	Odgovor	Dodatna navodila
6	12	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Πάντες ἐθέλομεν πιεῖν τὸν γλυκὺν οἶνον. ♦ Σωκράτης πολλάκις διελέγετο τοῖς πολλοῖς ἑταίροις αὐτοῦ. ♦ Μηδεὶω ἀκουέτω τοὺς τῶν κακῶν λόγους. ♦ Ὀμηρος ἐνδοξότερός ἐστιν ἢ Δημοσθένης. 	Za vsako napačno oblikoslovno rešitev se odbijeta 2 točki; za pravopisne napake se odbije po 1/2 točke; če je napak v enem stavku več, se za ustrezni stavek odbijejo največ 3 točke.

Naloga	Točke	Odgovor
7	10	<p>♦ Bog Apolon je kot najbolj značilno grški med vsemi bogovi posebej mladostno, vendar zelo moško lepoto in moralno čistost. Grška kultura je po njem razvila svoj ideal lepega, krepostnega, atletskega in omikanega mladeniča. Apolon je bil bog kuge, a tudi zdravilstva, glasbe (zlasti igranja na liro), lokostrelstva (vendar ne v vojni ali na lovu) in preroštva. V helenizmu so ga počasi poistovetili s soncem. Pripisovali so mu tudi skrb za ovce in živino. Prvo Apolonovo junaško dejanje je bilo, da je zavzel Delfe in jih napravil za svoje bivališče; pri tem je pokončal njihovega božanskega varuha Pitona, ki je posebej temne sile podzemlja. V Apolonovo čast so v Delfih vsaka štiri leta prirejali Pitijske igre. To so bile druge najpomembnejše igre v Grčiji. Od samega začetka so vključevale glasbeno tekmovanje v himnah, posvečenih bogu. Šele kasneje so po zgledu olimpijskih iger dodajali atletske tekme in konjske dirke. Nagrada je bil venec, spleten iz lovorja, ki so ga nabrali v dolini Tempe.</p> <p>V delfskem preročišču je Apolonova svečenica Pitija govorila po domnevno Apolonovem navdihu ter ljudem, ki so prišli iskat nasvet, izrekala prerokbe. Med prerokovanjem je Pitija sedela na visokem trinožniku, ki je bil podoben kuhinjski posodi. Zgodovinar Plutarh poroča, da je v zgodnji dobi Pitija izrekala prerokbe samo en dan v letu, zgodaj spomladi; pozneje morda enkrat mesečno.</p> <p>Vsak poizvedovalec je prišel po morju pod Delfe, se povzpel po dolini in najprej prišel do Ateninega svetišča in tolosa pod skalama Fedriadama. Tu blizu je bil tudi gimnazij. Nato se je moral najprej očistiti v vodah studenca Kastalije. Pred vstopom v svetišče, ki je bilo obzidano, je moral najprej pri zunanem oltarju darovati sveto pogačo, pri notranjem oltarju pa kozo ali ovco. Povzpel se je po ovinkasti poti mimo zakladnic, kjer so posamezne polis puščale svoje darove delfskemu Apolonu. Šele tedaj je vstopil v notranje svetišče ali aditon, kjer je sedela Pitija.</p>

Naloga	Točke	Odgovor
8	10	<p>♦ Za družbo je značilna močna aristokracija, ki je dobro skrbela za tradicijo aristokratskih vrednot in spomina na stare čase. Za ta čas je značilno zbiranje aristokracije na raznih igrah – športnih tekmovanjih. Ta so bila prava manifestacija moči, telesa in mišic. Zato je za arhaično kiparstvo značilen kuros, kip, ki stoji na grobu aristokrata. Tekmovanja, ki so bila sprva bolj namenjena aristokratskemu klubu, so pozneje dobivala vedno večji pomen za polis. Druga oblika druženja aristokratov so bili simpoziji oz. pivski večeri. To je bil prostor, kjer je cvetelo pesništvo arhaične dobe, saj so aristokrati radi poslušali ljudske pevce, ki so peli zgodbe o slavni junakih in bojih – o prednikih njih samih. V tej obliki se je prenašal spomin na mikensko obdobje iz roda v rod, dokler ni neki pevec (Homer) epa uredil v literarno obliko.</p>

Naloga	Točke	Odgovor
9	10	<p>♦ V boksu niso poznali »krogov«, kakršne poznamo danes, ampak so se borili, dokler eden od nasprotnikov ni priznal poraza ali obležal. Ni bilo pravil, ki bi prepovedovala udarce po ležečem nasprotniku. Niso imeli rokavic, roke so si povijali z usnjenimi trakovi. Dirke z vozovi so potekale bodisi z dvovpregami bodisi s četverovpregami. Z vozovi so napravili 12 krogov po stadionu. Pri tekmi v jahanju so napravili 6 krogov. Pankratij je bila groba rokoborba, pri kateri je bilo dovoljeno vse, razen praskanja po nasprotnikovi očeh, nosu in ustih. Peterobj je bil sestavljen iz meta diska, kopja, skoka v daljino, teka in rokoborbe. Disk je bil iz kamna, železa, svinca ali brona. Kopje je bilo leseno, lahko s kovinsko konico, na sredini je imelo označeno mesto za prste, da ga je metalec vrgel pravilno in uravnoteženo. Pri skoku v daljino so si pomagali z utežmi, ki so jih pri odskoku držali spredaj, pred doskokom pa so jih z veliko silo zalučali za hrbet. Pri teku so imeli na voljo več dolžin: 1 stadij, 2 stadija in daljši tek od 7 do 24 stadijev. Posebnost je bil tudi tek v 25- do 30-kilogramski bojni opremljeni na 2 do 4 stadije. To je bila zelo praktična vaja za vojake. Pri rokoborbi je bilo treba nasprotnika trikrat podreti na tla; kot padec je štel, če je nasprotnik obležal na boku, ramah ali hrbtu. Ugrizi in udarci v genitalije niso bili dovoljeni. Tudi ženske so tekmovali. Vstop na moške igre jim je bil sicer prepovedan, in za kršitev tega pravila je bila zagrožena celo smrtna kazen, a zanje so prirejali poseben tek v čast Heri. Tekle so krajšo razdaljo od moških, ki je obsegala približno 5/6 stadija.</p>

Naloga	Točke	Odgovor
10	10	<p>♦ Stavba je zgrajena zelo kompleksno. Stoji na robu ploščadi atenske Akropole, kjer se le-ta spušča proti prepadni steni. Tempelj je imel več prostorov. V njem je bil prostor za kulte Ateni, Pozejdonu, Hefajstu, poleg tega pa še Erehtejev grob (slednji je bil mitološki atenski kralj in tempelj je dobil ime po njem), Kekropsov grob, lesen Atenin kip, ki je, kot pravi izročilo, padel z neba, in oltar nekemu junaku Butu. Tempelj so gradili med letoma 421 (leto t. i. Nikijevega miru v času peloponeške vojne) in 406 pr. Kr. Večkrat je bil prezidan, naposled pa so ga v 7. stol. spremenili v cerkev. Zaradi vsega tega ni jasno, kakšna je bila prvotna razporeditev prostorov in kje je imelo katero božanstvo svoj prostor. Erehtejon je najbolj znan po znamenitih kariatidah, kipih deklet, ki držijo tempeljsko streho. Tovrstni kipi so dobili svoje ime po karijskih ženskah, ki so bile zaslužnjene zaradi sodelovanja s Perzijci med vojnami med Grki in Perzijci. Moški kipi, ki nosijo konstrukcijo, se po drugi strani imenujejo atlanti. V antiki je več primerov kariatid, vplivale pa so tudi na kasnejšo svetovno arhitekturo.</p> <p>Partenon so postavljali med letoma 447 in 432 pr. Kr. Deloma so ga gradili iz zvezne blagajne, ki so jo leta 454 pr. Kr. prenesli z Delosa prav na Akropolo. Največja uganka je namembnost Partenona, oziroma svetišča Palade Atene. Med grškimi prazniki ne poznamo praznika Ateni, boginji vojne (Palas), ampak samo ustanoviteljici mesta (Polias). Njen tempelj je bil Erehtejon. Ime Partenon je oblika genetiva plurala in označuje notranji del templja, prostor deklet, ki so bile v službi boginje. Verjetno je bil tempelj postavljen za razkazovanje atenske moči in bogastva, služil pa je tudi kot državna blagajna. Znano je, da je Fidija kip boginje Atene oblekel v zlato, ki so ga Atenci v stiski smeli sneti z nje in ga porabiti. V peloponeški vojni so to tudi storili.</p>

Skupno število točk izpitne pole 1 OR/VR: 80

IZPITNA POLA 2**OR in VR****Prevod****Merila ocenjevanja**

Prevod iz grščine v slovenščino točkujemo po teh merilih:

Točke	Merila	Dodatna navodila
do 40	a) pravilnost grške slovnice	Napake se odštevajo od največjega možnega števila točk (negativna metoda): <ul style="list-style-type: none"> – napake, ki kažejo na nerazumevanje grškega besedila, se točkujejo z odbitkom 5 točk; – napake, ki kažejo na nepoznavanje posamezne grške oblike, se točkujejo z odbitkom 2 točk; – napake, ki izvirajo iz predhodne napake, se točkujejo z odbitkom 1 točke; – napake, ki kažejo na premajhno doslednost pri prevajanju, se točkujejo z odbitkom 1 točke; – napaka v izbiri besede pomeni odbitek 1 ali 2 točk: 1 točko odbijemo, kadar je izbrana manj ustrezna beseda, 2 točki pa, kadar izbrana beseda ni ustrezna ali kadar beseda manjka; – obvladovanje slovenske slovnice vrednotimo po številu napak v slovenskem oblikoslovju in skladnji, pa tudi v pravopisu. Napake v pravopisu točkujemo kakor grške pravopisne napake (po 1/2 točke), napake v oblikoslovju in skladnji pa kakor grške oblikoslovne napake (po 2 točki).
do 25	b) ustreznost besedišča	
do 5	c) pravilnost slovenske slovnice	
do 10	d) slogovna ustreznost	Dodatno se dodeli od 0 do 10 točk (pozitivna metoda). S točkami od 0 do 10 ovrednotimo celoto jezikovnih značilnosti prevoda: <ul style="list-style-type: none"> – vsebinsko, slovnično in pravopisno pravilnost; – stavčno zgradbo; – ustreznost (natančnost in jasnost) besedišča; – naravnost izražanja.

Končna ocenitev prevoda je seštevek točk, doseženih po teh merilih:

Točke	Merila
70–80	Prevod je sklenjen, vse zveze so prevedene ustrezno. Besedišče je prevedeno ustrezno, iz slovarja je izbran pomensko in slogovno najustreznejši pomen. Stavčna zgradba ustreza grškemu izvorniku in se od njega razlikuje le tam, kjer bi bil prevod sicer slovnično napačen ali slogovno pomanjkljiv.
60–69	Prevod je sklenjen, ustrezno so prevedene vse zveze razen največ dveh; tiste, ki niso prevedene ustrezno, ne vplivajo bistveno na razumljivost celote. Besedišče je sicer pravilno, vendar iz slovarja izbrane besede niso slogovno ustrezne. Stavčna zgradba ustreza grškemu izvorniku, od njega se razlikuje le tako, da ne pači smisla izvornika.
50–59	Prevod je sklenjen, ustrezno prevedenih je več od polovice zvez: največ dve zvezi bistveno vplivata na razumljivost celote. Besedišče v največ dveh primerih ni prevedeno ustrezno, iz slovarja je izbrana napačna ustreznica. Stavčna zgradba se oklepa grškega izvornika na škodo slovenske slovnice ali sloga. Pojavljajo se napake, ki kažejo, da kandidat ni prepoznal skladske zveze v grškem besedilu.
40–49	Vsaj polovica zvez je prevedenih ustrezno. Tiste, ki niso prevedene ustrezno, bistveno vplivajo na razumljivost celote, vendar se prevod ne oddaljuje od smisla grškega izvornika. V vsaj polovici primerov je iz slovarja izbrana pomensko ustrezna beseda. V največ dveh primerih pa grška beseda ni prevedena. Stavčna zgradba le deloma ustreza izvorniku. Nastajajo slovnične napake zaradi napačne izbire besede in napake, ki kažejo, da kandidat ni prepoznal skladske zveze ali slovnične oblike v grškem besedilu.

Rešitev

Jaz (sem) ga torej, možje, udaril (/udarim) in podrl (/podrem) (na tla), in ga potem, ko sem mu roke zvil zadaj (/za hrbtom) in jih zvezal, vprašal, zakaj greši, tako da vstopa v moj dom. Oni je sicer priznal, da je kriv, a je prosil in rotil, naj ga ne ubijem, temveč naj si dam izplačati denar (/srebro). Jaz pa sem rekel: »Ne bom te ubil jaz, temveč zakon mesta, ki si ga s tem, ko si ga kršil, napravil za manj vrednega od užtkov, in raje (si) zagrešil to pregreho proti moji ženi in mojim otrokom, kot da bi se pokoraval zakonom in bil dostojen.« Tako je, možje, bil deležen tistega, kar zakoni določajo za tiste, ki počnejo takšne stvari. Vendar pa, možje, vem, da tudi vi veste, da tisti, ki ne ravnajo pravično, ne priznavajo, da nasprotniki govorijo resnico, temveč sami, govoreč laži, kličejo jezo nad (/ustvarjajo jezo za) tiste, ki ravnajo pravično.

Skupno število točk izpitne pole 2 OR/VR: 80